

Nr 12

Utbildningsutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975:14 om statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m. såvitt gäller fritidsledarutbildning vid folkhögskolor jämte motioner

Propositionen

I propositionen 1975:14 har regeringen (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att godkänna de riktlinjer för fritidsledarutbildning vid folkhögskolor som förordats i propositionen (s. 37-48, 62-66).

Behovet av en utbildning av yrkesverksamma ledare främst inom ungdomsorganisationerna och i kommunernas fritidsverksamhet understryks i propositionen. Riktlinjer för en yrkesinriktad fritidsledarutbildning vid folkhögskolor förordas och vissa tilläggsresurser föreslås utgå till berörda skolor.

I propositionen läggs också fram förslag om ny utformning av det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m. Propositionen har i dessa delar remitterats till kulturutskottet och behandlas i detta utskotts betänkande 1975:9.

Motionerna

1975:1915 av herr Jonsson i Alingsås (fp) och fröken Hörnlén (fp) vari hemställs att riksdagen beslutar att tilläggsresurser för fritidsledarutbildningen skall utgå enligt de regler som folkhögskoleutredningen föreslagit,

1975:1922 av herrar Strömberg i Botkyrka (fp) och Enlund (fp) vari hemställs att riksdagen begär att regeringen låter utreda möjligheterna till en för fritidsledare och fritidspedagoger gemensam basutbildning.

Utskottet

Ungdoms- och fritidsledare utbildas för närvarande genom försöksvis bedrivna kurser vid folkhögskolor, genom specialkurser vid gymnasieskolor och genom kombinationsutbildning, dvs. specialkurs i gymnasieskolan kombinerad med viss högre utbildning. Folkhögskolorna svarar för den största delen av ungdoms- och fritidsledarutbildningen och tillgodoser främst kommunernas samt ungdoms- och idrottsorganisationernas behov.

Ungdoms- och fritidsledarutbildning har behandlats av flera utredningar. Skolöverstyrelsens arbetsgrupp för ungdomsledarutbildning (SULU) föreslog

år 1971 bl. a. yrkesinriktad fritidsledarutbildning vid folkhögskolor. Detta förslag aktualiserade frågan om folkhögskolans roll i yrkesutbildningen. Förslaget överlämnades till folkhögskoleutredningen. I sitt delbetänkande Folkhögskolans fritidsledarutbildning (DsU 1974:11) har utredningen lagt fram förslag om en yrkesinriktad fritidsledarutbildning vid folkhögskolor.

I förevarande proposition ansluter sig föredragande statsrådet till folkhögskoleutredningens ståndpunkt att folkhögskolorna har goda förutsättningar att svara för ungdoms- och fritidsledarutbildning. Den av folkhögskoleutredningen föreslagna utbildningen med dels ett för alla skolor gemensamt innehåll, som tillgodoser behovet av grundläggande utbildning för olika delar av fritidssektorn, dels profilutbildning som har sin utgångspunkt i bl. a. huvudmannens ideologi, skolans lokalisering, elevernas önskemål och arbetsmarknadens behov har fått ett starkt stöd hos remissinstanserna, vilka bl. a. representerar fritidsledarnas blivande arbetsgivare.

Yrkespraktik skall vara en central del i fritidsledarutbildningen. För att i första hand höja kvaliteten på praktiken föreslås i propositionen en tilläggsresurs för fritidsledarutbildningen i form av ett statsbidrag på 500 kr. per elev och årskurs. Medlen avses kunna utnyttjas på olika sätt vid skilda skolor, bl. a. beroende på avståndet mellan skola och praktikplats.

Vid fördelningen av medlen skall mångsidighet eftersträvas i fråga om huvudmannens ideologiska förankring och hänsyn tas till olika folkrörelser och samhällsverksamheters behov.

Kostnaden budgetåret 1975/76 för den föreslagna tilläggsresursen har i propositionen angivits till 500 000 kr., vilket belopp beräknats med utgångspunkt i 500 elever i vardera av två årskurser och med ett bidrag på 500 kr. per elev och årskurs.

I motionen 1975:1915 föreslås att tilläggsresurser för fritidsledarutbildningen vid folkhögskolor skall utgå enligt de grunder som folkhögskoleutredningen föreslagit, dvs. i form av tilldelning av 16 lärartimmar per elev och läsår för lärares besök på praktikplatser, tillgodoräkningstimmar i vissa fall samt bidrag till lärares rese- och traktamentskostnader. Folkhögskoleutredningen har beräknat kostnaderna för dessa tilläggsresurser till ca 1,8 milj. kr. vid en dimensionering av 560 elever per årskurs.

Utskottet har vid sina överväganden stannat för att föreslå att tilläggsresursen bestäms till 700 kr. per elev och årskurs.

Utskottet tillstyrker i övrigt de i propositionen 1975:14 förordade riktlinjerna för fritidsledarutbildning vid folkhögskolor och hänvisar i fråga om medelsanvisning till bilagt yttrande till kulturutskottet.

En utredning om gemensam basutbildning för fritidsledare och fritidspedagoger begärs i motionen 1975:1922. Motionärerna anser att det föreligger reella likheter i vad gäller målangivelse för de båda utbildningarna. Utbildningarnas likheter till innehåll och metodik bör man enligt motionärerna studera närmare för att utröna förutsättningarna för en delvis gemensam utbildning.

Utskottet erinrar om att fritidsledare och fritidspedagoger utbildas för skilda arbetsuppgifter. Fritidsledarna arbetar oftast inom kommuner och organisationer med barn och ungdomar men även med äldre och har därtill administrativa uppgifter. Fritidspedagogerna har en utbildning som mer är avpassad för verksamhet inom fritidshem. Möjlighet till övergång mellan de båda utbildningarna torde dock i och för sig vara av värde.

Barnstugeutredningen har genom tilläggsdirektiv år 1972 (riksdagsberättelsen 1973 S:11) fått i uppdrag att utreda konsekvenserna av vissa av utredningens förslag för utbildningen av bl. a. fritidspedagoger. Den i motionen 1975:1922 aktualiserade frågan bör bedömas sedan barnstugeutredningens arbete avslutats. På grund härav avstyrker utskottet yrkandet i denna motion.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande tilläggsresurs för fritidsledarutbildning vid folkhögskolor med anledning av propositionen 1975:14 och motionen 1975:1915 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
2. att riksdagen beträffande riktlinjer i övrigt för fritidsledarutbildning vid folkhögskolor godkänner vad som förordats i propositionen,
3. att riksdagen beträffande utredning om gemensam basutbildning för fritidsledare och fritidspedagoger avslår motionen 1975:1922.

Stockholm den 15 april 1975

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Larsson i Staffanstorps (c), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fröken Hörlén (fp), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herrar Sundgren (s), Karlsson i Mariefred (c), fru Lantz (vpk) och herr Hagberg i Örebro (s).

UbU 1975:1 y

Utbildningsutskottets yttrande över vissa delar av propositionen 1975:14 om statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m. jämte motion*Till kulturutskottet*

Kulturutskottet har hemställt att utbildningsutskottet avger yttrande över propositionen 1975:14 om statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m. i vad avser i propositionen föreslagen medelsanvisning för tilläggsresurser till folkhögskolor som bedriver fritidsledarutbildning. Medel beräknas under anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m.

Utbildningsutskottet har med anledning av propositionen 1975:14 och motionen 1975:1915 i sitt betänkande 1975:12 föreslagit att bidrag skall utgå med 700 kr. per elev och årskurs, dvs. i förhållande till förslaget i propositionen en ökning med 200 kr. Som en konsekvens härav föreslår utbildningsutskottet att kulturutskottet föreslår riksdagen att för ändamålet anvisa 700 000 kr. för budgetåret 1975/76.

Stockholm den 15 april 1975

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Larsson i Stafanstorps (c), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fröken Hörlén (fp), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herrar Sundgren (s), Karlsson i Mariefred (c), fru Lantz (vpk) och herr Hagberg i Örebro (s).